

Notat om behov for andre nøgletal i den økonomiske rapportering

- Finansiell rapportering i forhold til økonomisk robusthed

Lone Balle Carlqvist og Arne Oksen

SEGES Innovation, Strategi & Vækst

Dette notat har til formål at vurdere, om der er behov for nye økonomiske nøgletal eller tilretning af eksisterende nøgletal i den strategiske rådgivning af landbrugere.

Notatet skal ses som en forlængelse af [notatet](#) "Overblik og anbefalinger om nøgletal i revisionshuse" af Kenneth Kjeldgaard, SEGES Innovation.

Økonomiske nøgletal indenfor landbrugets virksomheder beregnes som udgangspunkt i ekstern årsrapport samt i intern regnskab. Desuden findes der enkelte økonomiske nøgletal i landbrugets budgetter.

Principielt er vedtaget at følge de hoved- og nøgletal, der anbefales af FSR (Danske Revisorer). Dog er tidligere besluttet, at hvis et nøgletal ikke giver værdi eller er mere misvisende end retvisende, skal det udelukkes.

Nøgletal anvendt i det interne regnskab er med udgangspunkt i de samme begreber som i ekstern årsrapport, men der kan være afvigende beregninger på grund af, at et tal, der indgår i beregningen af nøgletallet, indeholder en mindre afvigelse.

Nedenfor er en oversigt over nøgletal i henholdsvis ekstern årsrapport og internt regnskab.

Nøgletal	Ekstern årsrapport (EÅ)	Internt regnskab (IR)	Kommentarer
Bruttoavance	x		
Overskudsgrad	x		
Afkastningsgrad	x	x	I IR indgår ejer aflønning
EK-forrentning før skat	x		
Ek-forrentning	x		
Soliditetsgrad	x	x	I EÅ anvendes EK virksomhed og aktiver virksomhed
Dækningsgrad		x	Anbefales af FSR, men kan ikke beregnes i EÅ, hvorfor nøgletallet er med i IR.
Kapacitetsgrad		x	
Rentedækningsgrad		x	

Ved at sammenholde anbefalinger fra revisionshuse (jf. notat af Kenneth Kjeldgaard) og nøgletal i de produkter, der anvendes i det primære landbrug, ses, at der er fin sammenhæng for nøgletal vedrørende virksomhedens indtjening og balance. Dog har en del revisionshuse fokus på 'aktivernes omsætningshastighed', som generelt ikke anvendes i rådgivning af det primære landbrug.

Nøgletal til vurdering af likviditet indgår ikke systematisk omkring rådgivning af det primære landbrug – hvorfor fokus på udvikling af dette er hovedområdet i denne rapport.

I anbefaling fra FSR – og ved en række øvrige revisions- og rådgiveraktiviteter – indgår en række nøgletal, der vedrører vurdering af virksomhedens likviditet. Der er flere vedrørende 'Likviditetsgrad' samt vedrørende 'Aktivernes omsætningshastighed'.

Fra interessenter omkring den primære landbrugsproduktion (bl.a. finansielle institutter og rådgivere) har der gennem årene været rejst et ønske om bedre nøgletal til at belyse likviditeten i en landbrugsvirksomhed og hejse flaget, hvis der er udsigt til manglende likviditet.

Nedenfor vil derfor blive analyseret om vi kan udvikle og implementere et-to nøgletal til beskrivelse af likviditeten. Dog startes med en kort analyse af forskel på vurdering af likviditet mellem landbrug og andre erhverv.

Disponeringen er derfor:

- Er landbrug anderledes end andre erhverv mht. nøgletal
- Aktivernes omsætningshastighed
- Likviditetsnøgletal
 1. Pengestrøm
 2. Gearing
 3. Afdrag.

Ad. Er landbrug anderledes end andre erhverv med hensyn til nøgletal?

Forhold, der adskiller det 'traditionelle' primære landbrug fra mange andre erhverv mht. vurdering af nøgletal – herunder likviditetsnøgletal er:

- På grund af den relativt store aktivmasse i landbrugserhvervet i forhold til andre brancher er en del nøgletal ikke anvendelig til sammenligning med andre brancher. Dette skyldes, at jordværdien – der er et aktiv, der ikke nedslides - normalt udgør en stor andel af de samlede aktiver.
- Omsætningsaktiver – og herunder særligt tilgodehavender - fylder ikke meget ud af virksomhedens samlede aktiver.
- Kortfristede gældsforpligtigelser fylder ikke meget i forhold til virksomhedens samlede gæld.
- 'Tilgodehavende' anses normalt som rimelig sikker indenfor det primære landbrug. De største aftagere af landbrugets produkter er mejerier, slagterier og grovvarerelskaber, der normalt anses som solvente og betalingsduelige.
- Andelsselskaberne sikrer ligeledes, at 'Fremstillede varer og handelsvarer' ligeledes har en sikker aftager – idet disse har pligt til at aftage den enkelte landmands produkt.
- Et landbrug har således en 'sikker' afsætning af sine produkter, men ikke en sikker pris.

Som tommelfingerregel er 'Tilgodehavender' og 'Gæld til leverandører af varer og tjenesteydelser' på samme størrelse.

Da de ligeledes har samme korte horisont med hensyn til at blive betalt og dermed likvid (modtagelse af tilgodehavende – evt. aconto) og skal betales (betalingstidspunkt er tæt på leveringstidspunkt) er der ingen grund til at have særlig fokus på disse forhold ved et likviditetsnøgletal.

Der kan desuden argumenteres for, at likviditetsgrader ikke giver mening i virksomheder, der er going concern. Både tilgodehavender og varegæld må i en virksomhed i normal drift anses som noget, der kontinuerligt forfalder og opstår. Det er kun i virksomheden, der er under lukning, som vil realisere den givne likviditetsgrad.

I beregningen af en likviditetsgrad vil en stor varegæld tilmed ses som noget negativt, mens et stort tilgodehavende ses som noget positivt. Man kan omvendt argumentere for, at varegæld er likviditet, der rentefrit stilles til rådighed af leverandørerne, og dermed likviditet, der er til rådighed for anden anvendelse (som virksomheden ikke ville have rådighed over, hvis leverandører krævede kontant betaling). Modsat er tilgodehavende likviditet, som virksomheden har 'ude at hænge' hos kunderne – det er på sin vis penge, som virksomheden har bundet hos sine kunder.

Så udover at de elementer, der indgår i beregningen af likviditetsgrader, typisk ikke fylder ret meget i en landbrugsvirksomheds balance, kan der sættes spørgsmålstegn ved tolkningen af dem på grund af den tvetydige begrebsdefinition.

Det skal bemærkes at et stigende antal – men dog stadig relativt lille andel - af bedrifter indenfor den primære landbrugsproduktion har en produktion, der i højere grad minder om andre erhverv end om 'traditionel' landbrugsproduktion og struktur. Det drejer sig om virksomheder, der ejer mindre jordtillæggende, men producerer speciale produkter/tjenesteydelser inklusiv at de forarbejder og selv varetager salgsarbejdet. Disse bedrifter har ejer- og kapitalforhold samt risici etc., der ikke er sammenlignelige med 'traditionelle' landbrug med klassisk produktion af mælk, kød, korn og lignende.

Ad. Aktivernes omsætningshastighed

Aktivernes omsætningshastighed er defineret som Omsætning/Aktiver.

I nedenstående tabel ses udviklingen over tid for et gennemsnitligt heltidsbrug samt, hvor der er indtjening efter den produktion, der er på bedriften.

	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Alle heltid	0,24	0,19	0,19	0,18	0,16	0,17	0,15	0,16	0,16
Heltid, planteavl	0,15	0,11	0,10	0,10	0,09	0,09	0,08	0,09	0,09
Heltid, malkekvægbrug	0,31	0,23	0,21	0,20	0,20	0,20	0,15	0,16	0,18
Heltid grisebrug	0,26	0,22	0,24	0,25	0,19	0,22	0,20	0,18	0,18

Jf. afsnittet om, hvor landbrug adskiller sig fra andre erhverv, er dette nøgletal væsentligt forskelligt fra tilsvarende nøgletal i andre erhverv. Også indenfor landbruget er nøgletallet væsentligt forskelligt, idet planteavl systematisk har større aktivmasse i forhold til omsætningen end animalske producenter.

2022 var for alle sektorer det bedste år i mange år med hensyn til indtjening. Dette fremgår også af ovenstående tabel. 2018 var indtjeningsmæssigt et dårligt år. Dette ses også, men det er ikke muligt at udlede, hvor godt/dårligt det er gået mellem årene eller mellem sektorerne.

Udover de aktiver, der indgår i regnskabet, er der ved en del bedrifter store til forpagtede aktiver, der ikke indgår i beregning af nøgletallet. Disse kan give et misvisende forhold ved anvendelse af nøgletallet – særligt hvis man indenfor en sektor ønsker at anvende det til vurdering af hvem klarer sig bedst.

Aktivernes omsætningshastighed er 'beslægtet' med overskuds- og afkastningsgrad – der begge anvendes indenfor landbruget.

Det anbefales at bibeholde disse nøgletal og undlade at introducere 'aktivernes omsætningshastighed'.

Ad. Likviditetsnøgletal

Indenfor landbruget er der ikke et fast defineret og velegnet nøgletal til beskrivelse af likviditeten. Der findes ikke en entydig definition på 'Likviditetsgrad', der umiddelbart kan anvendes på landbrugsbedrifter.

Virksomheden skal kunne identificere dens likviditetsberedskab og -risici på kort og langt sigt. Overblikket skal sikre, at virksomheden har tilstrækkelige egne midler eller finansiering til rådighed.

Tidshorisont er væsentlig, når en bedrifts risici for manglende likviditet skal vurderes:

- **Kort sigt** – likviditetsbudget (månedsbasis)
- **Mellemlangt sigt** – pengestrømsopgørelse (inklusive afdrag)
- **Langt sigt** – gearing.

Ad. Kort sigt - likviditetsbudget

På kort sigt (1 år og under hensyn til månedsudsving) stiller de finansielle partnere som udgangspunkt krav om et likviditetsbudget, hvoraf fremgår den kommende periodes månedlige likviditetsbehov. Dette danner udgangspunkt for aftaler om den, som pengeinstituttet stiller til rådighed for perioden. Opstår der uforudsete forhold som betyder behov om ekstra likviditet, revideres budgettet og likviditeten genforhandles.

Det er ikke umiddelbart muligt at opstille et nøgletal til likviditet på kort sigt, der kan være sigende omkring niveau eller anvendes til benchmarking.

Ad. Mellemlangt sigt - pengestrømsopgørelse

I årsrapporten (eksternt regnskab) er 'Pengestrømsopgørelsen' den analyse, der giver bedst overblik over likviditeten. Her opgøres 'Pengestrøm fra driftsaktivitet' og 'Pengestrøm fra privat'. 'Pengestrøm fra driftsaktivitet efter privat' viser behovet for likviditet før investeringer i regnskabsåret. Dog er tallet påvirket af årets ændringer i driftskapital (leverandørgæld og tilgodehavender), som gør, at det ikke præcist viser årets likviditetsbehov/-opsparing.

Desuden er der den udfordring at mange landbrug har fravalgt analysen 'Pengestrømsopgørelsen' i eksternt årsrapport.

I Internt regnskab viser analysen 'Pengebindingen' det præcise beløb som årets drift og privat givet i likviditet. Nøgletallet her er 'Likviditet før anlægsinvesteringer'.

Tallet viser den likviditet, der er opsamlet (mangler) fra årets driftsresultat efter finansielle udgifter/indtægter, skat og private indtægter og udtræk. Det er før investeringsaktiviteter, idet disse i et vist omfang er driftslederens valg og beslutning, om der skal skaffes likviditet til dem.

Med andre ord er det et udtryk for de likvider, der resterer, når alle økonomiske forpligtelser er modregnet.

'Likviditet før anlægsinvesteringer' tager ikke hensyn til de afdragskrav, der er på bedriften.

Da betaling af kortfristet gæld (afdrag, der forfalder årligt) er likviditet direkte ud af kassen, er det særdeles væsentlig, at dette indgår i vurdering af likviditet på mellemlangt sigt.

Afdragskrav/-byrde

Som udgangspunkt bør den årlige afdragsbyrde beregnes i pengestrømsopgørelsen i forbindelse med udarbejdelse af årsrapporten (Eksternt regnskab). Det er dog ofte, at dette ikke sker af praktiske årsager.

I Internt regnskab fremgår de afdrag, der hviler på bedriftens låneportefølje det aktuelle år, ikke. Ofte er der sket omprioriteringer, optagelse af nye lån og delvis indfrielse af eksisterende lån i perioden, og derved er det temmelig uoverskueligt, hvad afdragsbyrden pr. år egentlig er. Lån kan være afdragsfrit i de første år, og det kan skjule over den egentlige årlige afdragsbyrde på sigt.

Fordi låneforholdene ofte er komplekse og uoverskuelige med hensyn til vurdering af afdrag pr. år fremadrettet, ønskes udarbejdet en standardberegnet afdragsbyrde.

Denne beregning er baseret på at den 'ordnede' gæld skal afdrages over et bestemt åremål. Udgangspunktet kan være:

- Realkredit gæld 20 år
- Ordnet pengeinstitut 10 år
- Anden langfristet gæld 15 år
- Pante og gældsbreve 10 år

Hvor mange år en gældspost skal afdrages over, kan variere fra bedrift til bedrift. Det afhænger af en række forhold, såsom ejerens alder, bedriftens strategi (udvikling eller afvikling), aktivernes levetid, sker ejerfamiliens pensionsopsparing i bedriften eller udenfor etc.

Ved beregning af afdragsbyrde på gæld til realkreditinstitutter reduceres gælden med eget jord gange med en faktor svarende til cirka 2/3 af jordens værdi. Som gennemsnit svarer det til cirka 100.000 kr. pr. hektar, som anses som afdragsfri realkreditinstitut gæld. Årsag hertil er, at jord anses for at holde sin værdi, hvorimod anlægsaktiver som bygninger og inventar er udsat for værditab. Her skal man være særlig opmærksom på værditab på aktiver, der er udsat for en teknologisk/lovgivningsmæssigt forældelse. Fx vil en del malkekvægbedrifter være udsat for en 'lovgivningsmæssigt' forældelse på grund af 2034-krav til indretning af stalde og staldinventar.

Ved beregning af en 'Beregnet afdragsbyrde' tages ikke hensyn til, hvornår den investering, der evt. ligger bag ved lånet, er foretaget. Der er foretaget en generel betragtning ud fra den kredithorisont, der sædvanligvis anvendes ved de forskellige lånetyper.

I bilag 3 vises beregninger for gennemsnitsbedrifter i perioden 2018-2022. Desuden vises spredningen i likviditet før anlægsinvesteringer i et eksempel (grisebrug 2022-regnskaber). Det bemærkes, at der ved fastlæggelse af et nøgletal, hvori der indgår 'likviditet efter afdrag og før anlægsinvesteringer', er risiko for, at dette tal kan være negativt. Derved er der ikke indtjent.

Som udgangspunkt har et gennemsnitligt heltidslandbrug en 'beregnet afdragsbyrde' på knap 600.000 kr. Den varierer selvfølgelig meget mellem de enkelte bedrifter – afhængig af samlet gæld og gælds-sammensætning – samt for stor en andel jordværdien udgør af den samlede aktivmasse. En gennemsnitlig grisebruger har den højeste 'beregnet afdragsbyrde' på 800.000-900.000 kr., mens en heltidsplanteavler har en beregnet afdragsbyrde på cirka 300.000 kr.

Forskellen skyldes for det første, at grisebrugeren har mere gæld og større aktivmasse (39 mio. kr. i gæld og aktiver for 64 mio.kr.), mens planteavleren har gæld for 25 mio. kr. og aktiver for 47 mio. kr. Og for det andet at planteavlerens aktivmasse relativt set i langt højere grad er baseret på jord (som

er værdifast) i forhold til kvæg- og grisebrugere, hvor en stor del af aktivmassen er baseret på bygninger og inventar, som kan miste værdi.

'Beregnet afdragsbyrde' er en fast defineret formel, der beregnes i ØkonomiDataBasen, når et regnskab overføres til ØDB. Tallet præsenteres ikke i landmandens årsrapport.

Hvis en bedrift har fået beregnet afdragsbyrden, og dette tal er til rådighed, kan denne afdragsbyrde anvendes i analyseværktøjer – fremfor den 'kunstigt' beregnede afdragsbyrde.

Det er dog ikke tilstrækkeligt at tage udgangspunkt i seneste årsrapport og anvende den gæld, der er angivet som kortfristet (forfalder indenfor 1 år). Årsag hertil er, at der kan være afdragsfri lån, hvor afdrag påbegyndes inden for nærmeste fremtid.

Men er der en korrekt beregning af 'kortfristet' gæld, kan dette tal erstatte den 'kunstigt' beregnede afdragsbyrde i beregning af nøgletal jf. nedenfor – og ved vurdering af den enkelte bedrifts likviditetsrisici.

Definition af nøgletal til visualisering af afdragsbyrde

For at have et nøgletal, der kan anvendes til at vurdere likviditet og afdragsbyrde, skal afdragsbyrden sættes i forhold til et andet for virksomheden relevant indtjeningsmål.

Følgende er vurderet:

- Likviditet før anlægsinvesteringer minus 'beregnet afdrag afdrag'/Omsætning'
- Likviditet før anlægsinvesteringer minus 'beregnet afdrag'/gæld
- 'Beregnet afdrags' andel af 'Likviditet før anlægsinvesteringer'
- 'Fri likviditetsgrad', dvs. den reciprokke værdi af ovenstående – og angiver hvor stor en andel af likviditeten, der er til rådighed til investeringer eller andet efter 'beregnet afdrag'.

Efter at de forskellige nøgletal er afprøvet er konklusionen at det mest sigende nøgletal i forhold til likviditet og afdragsbyrde er 'Beregnet afdrags andel af likviditet før anlægsinvesteringer'.

Dette nøgletal angiver, hvor stor en andel af den 'overskydende likviditet', går til afdrag, hvor afdrag er beregnet ud fra en normbetragtning/fornuftig vurdering af afdragsniveau. Dog findes en præcis beregning af afdragsbyrden på den konkrete bedrift - anvendes dette.

Nøgletallet siger ikke noget om den afdragsbyrde, der indgår i den konkrete finansiering på en bedrift. Dette afhænger af, hvordan de enkelte lån er skruet sammen. Dog er det således, at nøgletallet skal have et passende niveau i forhold til bedriftens størrelse (nettoomsætning) således, at der er overskudslikviditet til en vis afdragsbyrde.

Nøgletallet angiver hvor meget likviditet, der er til rest efter, at der er 'reserveret' penge til et passende afdragsniveau. Des mere likviditet, der er til rest efter afdrag, des mere likviditetsmæssigt robust vil virksomheden være.

Udgangspunktet er beregning ud fra regnskabsdata. Men der kan være år, hvor 'likviditet før anlægsinvesteringer' er påvirket af særlige forhold, og det vil derfor give god mening, at tallet er beregnet ud fra et udarbejdet budget.

Et værktøj til beregning og vurdering af den likvide robusthed skal derfor have fleksibilitet mht. at kunne angive en anden værdi for 'likviditet før anlægsinvesteringer' og mht. at kunne ændre i den beregnede afdragsbyrde – evt. ud fra kortfristet gæld i eksternt regnskab.

Evnen til at nedbringe gæld på langt sigt vurderes ud fra 'Gearing'.

'Gearing' og 'Pengestrøm' skal derfor ses i samlet perspektiv.

Ad. Langt sigt - gearing (NRG/EBITDA):

Gearing er et nøgletal, der populært sagt anvendes til at sige noget om, hvor mange år det tager at afdrage al gæld, hvis årets indtjening anvendes til udelukkende at afdrage gæld.

Udgangspunktet er Nettorentebærende Gæld (NRG) sat i forhold til Indtjening før finansielle poster, skat samt af- og nedskrivninger (EBITDA). NRG er defineret i bilag 1.

I tidligere analyser i samspil med forskellige interessenter (herunder finansielle institutter) er der anvendt to definitioner, nemlig hvor enten 1) der tages hensyn til hele landmandsfamiliens indtjening inklusive indtjening udefra eller 2) det er udelukkende virksomhedens indtjening der er relevant i forhold til Nettorentebærende Gæld.

$$1: \frac{\text{Nettorentebærende Gæld}}{\text{Resultat af primær drift (før afskrivninger) + nettoforpagtning + EU-støtte + ægtefælleindkomst + anden indkomst - ejerløn}}$$

$$2: \frac{\text{Nettorentebærende Gæld}}{\text{Resultat af primær drift (før afskrivninger) + nettoforpagtning + EU-støtte + anden indtjening}}$$

Da nøgletallet vedrører virksomhedens evne til at honorere virksomhedens gæld anbefales formel 2 som definition på 'Gearing', idet ægtefælleindkomst, lønindtægter og ejer aflønning vedrører privatøkonomien. Set på sektorniveau (gennemsnit af bedrifter) er der i øvrigt kun mindre afvigelser mellem de to definitioner.

	2022	2021	2020	2019	2018
Alle heltid	6,5	10,5	10,1	9,0	16,5
Planteavl heltid	7,5	11,3	13,6	12,7	16,9
Mælkekvæg heltid	4,7	8,6	10,9	11,3	12,3
Grise heltid	11,4	17,9	8,7	5,8	23,6
Slagtegrise heltid	7,9	10,7	7,8	6,8	25,4

I tabel 2 ses, at med den indtjening, der var i 2022, vil det tage 6,5 år at afdrage al gæld. Det ses, at resultatet over år kan variere meget, idet indtjeningen (EBITDA) er meget svingende ved landbrugsbedrifter. I bilag 2 ses, at gennemsnittet over de seneste fem år er 10½ år, og varierer ikke voldsomt mellem de forskellige sektorer.

I bilag 2 vises desuden Gearing for de forskellige sektorer, hvor der er rangeret i tre grupper efter afkastningsgrad. Den 1/3 med de bedste afkastningsgrader kan tilbagebetale al gæld med EBITDA over 8 år, mens tredjedelen med laveste afkast skal anvende næsten 23 år.

Det anbefales, at dette nøgletal altid skal optræde i en 'historisk' oversigt over flere år. Evt. suppleret med 1-3 budgetår frem i tiden.

Det anbefales ikke, at 'konjunktur-justere' indtjeningen til 'normale' prisforhold, idet det kan give misinformation ved vurdering af den enkelte bedrift.

Det kan overvejes, om der skal foretages tilretninger af beregningen i gearing – efter indspil fra interessenter.

Bilag 1. Rentebærende gæld (NRG):

Den definition der anvendes på nettorentebærende gæld er som følger:

Rentebærende gæld fratrukket likvide midler

Rentebærende gæld	1	Realkreditgæld
		Fast dkr.
		Variabel dkr.
		fast fremmed valuta
		Variabel fremmed valuta
		Diverse realkreditlån
		Diverse realkreditlån
Likvide midler	2	Pengeinstitut gæld
		Variabelt dkr.
		Fast fremmed valuta
		Variabelt fremmed valuta
	3	Pante og gældsbreve
	4	Anden langfristet gæld
		Anden langfristet gæld i øvrigt
		Indkøbsforeninger
		Maskingæld
		Kontrakter
	5	Leasingforpligtelser
	6	Kassekredit
	7	Gæld udenfor landbrug
	8	Indlån
9	Likvide beholdninger	
10	Kassekredit positiv	
	Værdipapirer (Andelskapital, Pantebreve og everingsrettigheder ej inkluderet)	
11	ret)	
	Aktier	
	Obligationer	

EBITDA:

Resultat af primær drift + afskrivninger + EU-støtte + nettoforpagtning (Ejerløn ej inkluderet).

Bilag 2. Gearing 2018 - 2022

I 2.a - 2.c er bedrifter rangeret i tre grupper efter afkastningsgrad

Tabel 2.: Gearing_alle

	2022	2021	2020	2019	2018	gns
Alle heltid	6,5	10,5	10,1	9,0	16,5	10,5
Planteavl heltid	7,5	11,3	13,6	12,7	16,9	12,4
Malkekvæg heltid	4,7	8,6	10,9	11,3	12,3	9,6
Grise heltid	11,4	17,9	8,7	5,8	23,6	13,5
Slagtegrise heltid	7,9	10,7	7,8	6,8	25,4	11,7

Tabel 2.a: Gearing_bedste afkast

	2022	2021	2020	2019	2018	
Alle heltid	5,4	8,4	8,0	6,7	10,5	7,8
Planteavl heltid	6,8	9,6	10,8	10,3	11,1	9,7
Malkekvæg heltid	4,3	7,3	9,0	9,0	9,3	7,8
Grise heltid	8,7	10,7	6,7	5,2	13,6	9,0
Slagtegrise heltid	7,1	9,0	6,7	5,7	16,7	9,0

Tabel 2.b: Gearing_middel afkast

	2022	2021	2020	2019	2018	
Alle heltid	6,7	10,4	11,1	11,0	16,5	11,1
Planteavl heltid	8,0	12,0	14,0	13,0	16,8	12,8
Malkekvæg heltid	5,0	9,2	11,1	11,8	12,6	9,9
Grise heltid	10,9	16,7	9,5	6,0	22,9	13,2
Slagtegrise heltid	7,6	11,0	8,5	7,8	23,1	11,6

Tabel 2.c: Gearing_dårligste afkast

	2022	2021	2020	2019	2018	
Alle heltid	11,4	20,5	17,6	19,0	45,5	22,8
Planteavl heltid	10,2	16,8	23,3	21,4	38,4	22,0
Malkekvæg heltid	6,0	12,3	16,8	17,7	21,3	14,8
Grise heltid	30,7	86,0	14,4	7,7	73,9	42,5
Slagtegrise heltid	11,8	17,4	10,9	10,2	56,6	21,4

Formel i ØDB er: [netto-
rentebaer_ebitda]

Bilag 3 Oversigt over beregnet afdrag og likviditets nøgletal					
Likviditet, gæld og beregnet afdragsbyrde for gennemsnitlig heltidsbedrift					
	2018	2019	2020	2021	2022
Likviditet før anlægsinvesteringer	842.472	1.281.679	1.667.289	1.615.110	2.154.604
Realkreditinstitutter	-929.087	-979.574	-995.754	-1.096.104	-1.087.138
Jordens realkredit gæld	652.500	705.500	730.500	831.500	845.000
Pengeinstitutter	-315.856	-294.189	-257.307	-269.134	-253.987
Anden langfristet gæld	-18.757	-23.184	-26.916	-32.244	-36.070
Pante- og gældsbreve	-19.767	-19.447	-19.782	-30.608	-25.475
Afdragsbyrde	-630.968	-610.894	-569.260	-596.589	-557.670
Likviditet efter afdrag	211.504	670.785	1.098.029	1.018.521	1.596.934
Likviditet e.afdrag/BU i %*	3,1	8,1	12,5	10,6	12,4
Likv.e.afdrag/gæld i %*	0,8	2,5	4,1	3,4	5,5
Afdragsbyrdes andel af likv.før anlægsinv.*	74,9	47,7	34,1	36,9	25,9
Antal år gæld beregnes afdraget over					
Realkreditinstitutter og jordens realkredit gæld	20				
Pengeinstitutter	10				
Anden langfristet gæld	15				
Pante- og gældsbreve	10				
Værdi for afdragsfri eget areal	100.000				
Oplysningstabel	2018	2019	2020	2021	2022
Aktiver i alt	39.259.688	41.538.008	42.847.149	47.024.935	49.664.276
Bruttoudbytte ialt	6.867.211	8.319.695	8.761.887	9.612.570	12.843.843
Beregnet antal normtimer	5.944	6.095	6.410	6.621	6.784
Dyrket areal i ha	131	141	146	166	169
Landbrugsareal, ha	181	196	221	246	259
Antal årskøer	60	64	66	74	77
Antal årssøer	109	114	122	137	136
Antal smågrise produceret	3.411	3.383	3.908	4.400	4.341
Tilgodehavende	1.565.068	1.500.752	1.584.578	1.832.950	1.908.338
Likviditet før anlægsinvesteringer	842.472	1.281.679	1.667.289	1.615.110	2.154.604
Gæld					
Realkreditinstitutter	- 18.581.743	- 19.591.470	- 19.915.086	- 21.922.087	- 21.742.768
Pengeinstitutter	- 3.158.564	- 2.941.890	- 2.573.074	- 2.691.335	- 2.539.866
Anden langfristet gæld	- 281.357	- 347.762	- 403.746	- 483.656	- 541.050
Pante- og gældsbreve	- 197.672	- 194.470	- 197.818	- 306.075	- 254.750
Anden gæld	- 2.288.460	- 2.400.430	- 2.675.569	- 2.779.215	- 3.032.032
Øvrig gæld	- 1.676.303	- 1.345.250	- 1.308.353	- 1.384.932	- 1.172.901
Gæld i alt	- 26.182.958	- 26.821.281	- 27.080.956	- 29.567.300	- 29.283.367
* Der er vurderet tre muligheder for et likviditetsnøgletal. Den årlige afdragsbyrdes andel af likviditet før anlægsinvesteringer anses for den mest anvendelige					

Bilag 3.a Oversigt over beregnet afdrag og likviditets nøgletal					
Grisebrug rangeret i 5 grupper efter likviditet før anlægsinvesteringer (2022)					
	gr 1	gr 2	gr 3	gr 4	gr 5
Likviditet før anlægsinvesteringer	4.486.341	1.857.826	981.748	490.211	-592.595
Realkreditinstitutter	-2.645.180	-1.677.891	-1.204.376	-921.458	-1.134.995
Jordens realkredit gæld	1.802.500	1.174.000	860.500	644.000	733.500
Pengeinstitutter	-319.544	-332.494	-265.516	-179.063	-431.951
Anden langfristet gæld	-71.741	-47.203	-23.735	-21.883	-41.280
Pante- og gældsbreve	-67.308	-44.522	-32.137	-15.561	-13.725
Afdragsbyrde	-1.301.273	-928.110	-665.264	-493.965	-888.451
Likviditet efter afdrag	3.185.068	929.717	316.484	-3.754	-1.481.046
Likviditet e.afdrag/BU i %*	2,7	1,3	0,6	0,0	-3,2
Likv.e.afdrag/gæld i %*	183,0	56,6	19,1	-0,3	-42,3
Afdragsbyrdes andel af likv.før anlægsinv.*	29,0	50,0	67,8	100,8	-149,9
Antal år gæld beregnes afdraget over					
Realkreditinstitutter og jordens realkredit gæld	20				
Pengeinstitutter	10				
Anden langfristet gæld	15				
Pante- og gældsbreve	10				
Tilgodehavende og anden gæld	20				
Værdi for afdragsfri eget areal	100.000				
Oplysningstabel					
	2018	2019	2020	2021	2022
Aktiver i alt	116.972.768	71.742.014	53.152.216	38.435.964	46.380.033
Bruttoudbytte ialt	32.667.317	20.451.987	15.377.473	10.874.644	13.792.972
Beregnet antal normtimer	12.934	10.107	8.067	6.664	9.030
Dyrket areal i ha	361	235	172	129	147
Landbrugsareal, ha	472	291	220	153	125
Antal årskøer	-	2	-	-	-
Antal årssøer	572	551	422	374	670
Antal smågrise produceret	20.342	18.844	12.646	11.833	19.233
Tilgodehavende	3.545.001	2.011.531	1.483.480	1.033.512	1.463.113
Likviditet før anlægsinvesteringer	4.486.341	1.857.826	981.748	490.211	592.595
Gæld					
Realkreditinstitutter	- 52.903.609	- 33.557.816	- 24.087.524	- 18.429.161	- 22.699.898
Pengeinstitutter	- 3.195.437	- 3.324.942	- 2.655.162	- 1.790.629	- 4.319.512
Anden langfristet gæld	- 1.076.116	- 708.039	- 356.024	- 328.251	- 619.196
Pante- og gældsbreve	- 673.080	- 445.219	- 321.371	- 155.609	- 137.254
Anden gæld	- 6.048.434	- 3.137.144	- 3.058.852	- 1.984.652	- 2.539.204
Øvrig gæld	- 1.740.362	- 1.643.217	- 1.655.145	- 1.176.214	- 3.504.316
Gæld i alt	- 65.637.038	- 42.816.378	- 32.134.078	- 23.864.515	- 33.819.381
* Der er vurderet tre muligheder for et likviditetsnøgletal. Den årlige afdragsbyrdes andel af likviditet før anlægsinvesteringer anses for den mest anvendelige					

SEGES Innovation

Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N

T: +45 8740 5000 - F: +45 8740 5010 - E: info@seges.dk

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov. SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende notatets informationer.